
Kapasiteten i fastlegeordningen er sprengt

AKTUELT I FORENINGEN

SARA UNDERLAND MJELVA

sara.underland.mjelva@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Det bekrefter Helsedirektoratets tidsbruksundersøkelse som har kartlagt fastlegenes arbeidsbelastning.

PASIENTTID: Fastlegene er tilgjengelige. 73 prosent av totalarbeidstiden brukes på pasientene. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen

I undersøkelsen har fastlegene rapportert hva de bruker tiden sin på gjennom en arbeidsuke. Kartleggingen viser at fastlegenes totale arbeidstid er svært lang, til tross for at listestørrelsene er blitt redusert. Fastlegene jobber i snitt 55,6 timer i uken. Ti prosent jobber mer enn 75 timer i uken mens 25 prosent jobber mer enn 62 timer.

– Fastlegene har tatt i bruk kveld og helg for å håndtere veksten av nye arbeidsoppgaver. Denne arbeidsmengden er ikke fristende for unge leger som skal inn i tjenesten, og det fører til at erfarne fastleger slutter. Dette kan ikke fortsette, sier leder i Allmennlegeforeningen Tom Ole Øren.

Tidsbruksundersøkelsen er et initiativ fra helseminister Bent Høie. Han ønsket å få oversikt over fastlegenes arbeidssituasjon. Så mange som 1 954 fastleger har svart. Det er Helsedirektoratet som har utarbeidet undersøkelsen, mens Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (NKLM) har analysert funnene.

– Det var helt nødvendig at helseministeren ba om en slik kartlegging. Nå behøver vi ikke lenger å diskutere fastlegens arbeidsbelastning. Nå har vi fått stadfestet at belastningen er for høy, fastslår Øren.

Legevakt gir høy arbeidsbelastning

I tillegg til jobben som fastlege, har også fastlegene registrert legevakt. 34 prosent av legene hadde legevakt i løpet av uken som ble registrert. Hos disse utgjør legevaktarbeid en stor andel av totalarbeidstiden, i gjennomsnitt 19,5 timer per uke. Leger i små kommuner har høyest andel legevaktarbeid.

TYDELIGE SVAR: Petter Brelin (t.v.), Tom Ole Øren og Marit Hermansen mener tidsbruksundersøkelsen gir helseministeren svarene han trenger. Foto: Lise B. Johannessen /Legeforeningen

– Dette viser at vår bekymring for konsekvensen av ny akuttmedisinforskrift har vært berettiget. Vi må gjøre noe med vaktbelastningen, særlig i de minste kommunene, om vi vil bedre rekrutteringen til fastlegeordningen, sier Hermansen.

Leger som har hatt legevaktarbeid i løpet av uken har ingen reduksjon i total pasientrettet arbeidstid per uke. Dette tyder på at legevaktarbeid ikke kompenseres med å redusere annet pasientrettet arbeid, men kommer på

toppen av jobben som fastlege.

Bruker mye tid på pasientene

I undersøkelsen finnes det også lyspunkter: Resultatene viser at timer brukt på pasientrettet arbeid er høy. 73 prosent av totalarbeidstiden brukes på pasientene. Pasientrettet arbeid utføres i gjennomsnitt i 38,8 timer per uke. Av dette er 67 prosent av tiden med pasient til stede på kontoret.

– Dette bekrefter at fastlegene er tilgjengelige for pasientene sine, driver med diagnostikk, behandling, koordinering og oppfølging av pasientene. Det er gode nyheter, sier leder i Norsk forening for allmennmedisin, Petter Brelin.

Undersøkelser viser også at fastlegenes arbeid dekker et bredt spekter av ulike aldersgrupper og problemstillinger.

Haster med strakstiltak

Etter at VG presenterte sin kartlegging over rekrutteringssituasjonen i fastlegeordningen sommeren 2017, har rekrutteringsvanskene gått fra vondt til verre. Legeforeningen mener det haster å få på plass strakstiltak.

– For å gjøre arbeidshverdagen mer håndterlig må antall pasienter på listen ned. Da må vi endre måten fastlegeordningen finansieres på. Vi må også stoppe den ukontrollerte oppgaveoverføringen til fastlegene, og vi trenger 500 nye ALIS-stillinger/hjemler, sier Øren.

Legeforeningen frykter at den vanskelige situasjonen vil forverres om det ikke kommer tiltak på plass raskt.

– Vi trenger en ny optimisme i fastlegeordningen. Vi ser at rekrutteringsproblemene i kommunene vokser fra måned til måned. Det krever handling skal vi snu denne utviklingen, sier Hermansen.

Må få konsekvenser for statsbudsjettet

Til tross for gjentatte advarsler om at kapasiteten er på bristepunktet, ble det ikke bevilget penger til å styrke fastlegeordningen i statsbudsjettet for 2018 utover et rekrutteringstilskudd på 14 millioner kroner. Legeforeningen mener tidsbruksundersøkelsen gir helseministeren svarene han trenger.

– Dette bekrefter det fastlegene har varslet om i flere år. Nå må vi må erkjenne at løsningen kommer til å koste. Det holder ikke med gode intensjoner og stortingsvedtak, sier Hermansen.

Legeforeningen forventer at regjeringen forplikter seg til å prioritere fastlegeordningen i statsbudsjettene i årene som kommer.

– Ordningen er avhengig av friske midler. Fastlegene trenger flere leger å fordele arbeidsbyrden på, understreker Tom Ole Øren.

Rapporten om fastlegers tidsbruk kan lastes ned her.

Publisert: 17. april 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. desember 2025.